

Nro 18.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Martiusnak 3-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frigyes Belgyiom.

A Az ezen Köz Társaságban történt dolgokról, és annak jelenvaló állapotjáról annyi féle módon beszélnek a' közönséges levelek, hogy épen meg nem tudja magát az Olvasó határozni, mellyiknek adjon hitelt, 's mellyiknek nem? A' múlt szombaton költ Bétsi diárium ekként szól rólla: „A' Hollandiai revolutió, úgymond, mint a' Frantzia revolutiónak testvér húgja, épen azon az ösvényen indult el, a' melly amaz által nyestetett előtte. A' nemzetnek egy leg kevesebb része, 's úgy szólván egy kis része az egyik tartománynak, semmi egyéb jussa, a' Frantzia ár-

mádiának segítségénél nem lévén, egé-
 len magáévá tette a' közönséges hatalmat, fel-
 forgattya a' törvényessen meg áhítatott, és kö-
 zönséges esküvéssel meg erősített constitutiót,
 minden külső hatalmasságokkal kötött egyessé-
 get fel bont, semmivé teszi a' Státus tekintetesebb
 tagjainak jussait, ezek helyett a' Fr. principiumo-
 kat állította fel, és a' Frantzia erő, és közönsé-
 ges fenyegetések által más tartományokat és vá-
 rosokat is kényszeríti törvénytelen hatalmának meg-
 esmérésére, az előbbi tisztviselőknek hivatalyá-
 iktól való meg fosztására — jussainak, törvé-
 nyeinek lábaival való le tapodására — az embe-
 riség jussairól, és eredeti hatalmáról való tsábi-
 tó beszédjei és almodozásai által a' nép közönsé-
 ges bődökságának és bátorságának elvesztésére,
 és olly közönséges revolucionának bé vételére,
 melly által a' köz jónak oszlopai, a' polgári böl-
 dökságnak eredeti kútfeje, a' magánosoknak
 tsendessége, vigasztalása, vallása, erköltsi jósa-
 ga és a' magános jussoknak bátorságos elése
 egészen el töröltetnek, 's azok helyett, a' mint
 Frantzia Országának néhány elztendőtől fogva va-
 ló izomorú, rettentő, és irtództató példája mutat-
 tyá, erőszak, részre való hajlás, gyűlölség, go-
 noszság, guillotina, szükség, nyomorúság, és min-
 den társalkodásbéli egyesség kötelének fel öldo-
 tatása fognak erőt venni, 's diadalmaskodni.

Illyen formán elmélkednek azok, a' kik a'
 leg újabb *Hágai* és *Amsterdami* tudósításokat ol-
 vassák, 's azokat öszve hasonlíttyák a' Fr. revolu-
 tionának folyásával. — Egyszersmind kiki észre veheti
 azokból, hogy még most sem hátaerozták meg
 magokat egészen a' Frantziák, miként bányá-
 nak Hollandiával, úgy e', mint barátok, vagy
 mint győzedelmesek? hogy már is irigykednek
 egymásra a' Hollandiai új kormányozók, és az
 ott lévő Fr. nemzeti képviselők, és tellyességgel
 meg nem akarják amazok engedni, hogy az utól-
 sőbbak rettrészek szerént való rendeléseket tegye-
 nek közöttök, hogy szabados parantsolatokat

hirdetnessenek ki; és hogy már is közönséges szóbeszéd vagyon közöttök a' föld népének fel fegyverkeztetéséről, a' melly kétség kívül oda tze-
loz, hogy először kedves, de már most kedvetlen vendégjeiket, kénytelen kellett reformatorjaj-
kat, assignatájokkal együtt ki üzhessék Orzá-
gokból.

A' fellyebb említett *Hágai és Amsterdami* le-
velekből olvassuk azt is, hogy mind Hollandiá-
ban; mind napnyugoti Frisiában, egy olly gyü-
lekezet állítatott fel, mellynek tagjai a' Holan-
dusok képviselőinek nevezik magoka', a' melly
addig is, míg az egész nemzet közönséges gyül-
lést tartana, minden közönséges dolgokat kör-
mányoz, és folytat. — Ez az ideig tartó nem-
zeti gyűlés, Jan. 26 ikán tartotta *Péter Pál* nevű
kalmár előülése alatt első gyűlését, a' melly
azon hónapnak 31 ikán, trombita és dob szó alatt
egy olly hirdetményt tétetett a' nép előtt közön-
ségessé, a' melly által ezt másoktól nem függő-
vé és a' Fr. emberiség és polgárság jussait tette a'
Hollandiai revölutionnak fundamentomává, és az
1787 iki revölutionnak principiumait, mint az em-
beriség jussaival ellenkezőket, meg vetette; az ed-
dig fenn állott Hollandiai karokat és rendeket;
a' helytartó fejedelemnek örökös méltóságát, és
az örökség szerént való nemességet el törölté,
az 1787 ik és 1788 ik éltendőben tett esküvé-
seit meg erőtlentette, minden committált Taná-
tsokat el oszlatott, 's helyettek négy Commissiót;
u. m. a' köz Jóra, Financziára, hadi állapotra,
és kormányozásra ügyelő Commissiókat állított
fel. —

Az *Amsterdami* új municipalitás, avagy pol-
gári magistrátus épen az ottan, a' mi az ideig vá-
ló nemzeti képviselőknék gyülekezete *Hágában*.
Az utólsóbb *Febr.* első napján kezdette üléseit;
és leg elsőben is a' következő dolgokat hatá-
rozta meg: hogy minden Obligatiónak, avagy
contractuális levélnek ura épen azt a' hasznát
vegye azoknak, a' mellyet vett annakelőtte; hogy

minden esztendőben, *Febr.* 2-ikán választassanak a' városoknak birái és előjárói, és hogy a' polgári tisztek által gyakorlott törvényes dolgoknak folytatását, ennekutánna egyedül a' törvényes dolgokra ügyelő Commissió folytassa. Annakutánna a' *Hágai* mostani képviselőknek egy végzése olvastatott fel az *Amsterdami* municipalitas gyűlésében, melly azt parantsoilya: 1) hogy harminczad nélkül szabad legyen a' városba a' szarvas marhákat bé vinni 2.) hogy egy hadidolgozóra ügyelő Commissió állitasson fel 3.) hogy 8 nap al forgása alatt jegyeztessen fel a' hét szövegséges tartományoknak közönséges kaszszájában lévő pénznek, a' republica tengeri erejének, és azon hajóinak száma, mellyeknek a' jövő tavaszon egy flottában ki kellett volna menni, annak meg tudására, mennyi, és mitsoda hajók legyenek készen? mitsoda hajókon ment el a' helytartó fejedelem, és familiája? mikor mentenek el? és hol legyenek mostan 's a' t.

A' *Febr.* 2-ikán tartatott gyűlésben az *Amsterdami* mostani fő polgár mester is *Fischer* meg jelent azzal a' kéréssel, hogy a' meg határozott egyházi gyűlésnek napja, még 8 nappal hosszabbitasson meg, hogy annyival könnyebben lehessen, az 1787-ik esztendőből fogva abba bé tsűszott hibákat meg orvosolni — Azután a' kereskedésre és hajókezésre ügyelő Commissiónak egy levele olvastatott el, mellyben, nemcsak a' *Hollandiai*, hanem a' neutrális Statusoknak *Indiákról* jövő hajók is intettetnek, hogy ne menyenek az *Anglus* kikötő helyekbe. — A' *Hollandiai* dolgokról jövő alkalmatossággal bővebben fogunk írni. —

Nagy Britannia.

Néhány posta hajókon Londonból *Hamburgba* által jött *Anglusok*, a' kik hazájokból *Jan.* 26-ikán, *Harwickből* pedig *Febr.* 2-ikán indultanak ki, egyenlően erősítik hogy az *Orániai* hertzeg fa-

miliájával együtt, szerentséssen Angliába jutott; hogy a' *Yorke* hertzeg egész *Harwikig* ment eleibe, hogy mind a' király, mind a' királyi familia igen nagy szivességgel fogták őket, és hogy más napon mindnyájan együtt ebédlettenek. A' *Hamburgi* *Correspondens* azt is hozzá teszi, hogy a' Londoni nép is olly rendkívül való örömmel fogadta a' helytartó fejedelemnek familiáját, hogy kotsijokból ki fogván a' lovakat, magok vonták azokat bé, a' szállásokra rendeltetett palotába. Innen ki tettik, hogy sütt hazugság az, a' mit felölök egy Párisi levélből olvasunk, hogy tudniillik fülébe menvén a' Londoni népnek a' Hollandiai helytartó fejedelemnek közelgetése, öszve ütötték magokat, és világossan meg mondták, hogy ők meg nem fogják magok közt az Orániai házat szenvedni; ahhoz képest nem is ment ez Londonba, hanem tsak a' *Kévé* királyi palotába szállott, melly öt mélföldnre vagon a' várostól.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Meddig fog ez a' hertzegi ház Angliában múlatni, bizonytalan. Egy Berlieni levél azt bezzéli, hogy a' Poczdámi új palota, melly a' néhai *II. Fridrik* királytsendes lakó helyén, az úgy nevezett *Sans-Souci* palotán túl egy fertály óránjáró földre fekszik, és a' mellyet maga ez a' nevezett bölts király a' hét esztendei háború után nagy költséggel épitetett, rendeltetett legyen *Wilhelm Fridrik* király által lakásokra, addig is, míg a' jelenvaló kétséges ki menetelű környül állások kedvezőbb útrafordúlnának. Tartsuk meg, hogy az Orániai hertzegi ház kettős atyafiságos kötéllal vagon a' mostan uralkodó Pruszsziai királlyal öszve köttetve. Maga a' helytartó fejedelemné testvér-húga, az ifjú Orániai örökös hertzegnek hitvese pedig, második feleségétől való leánya a' Pruszsziai királynak.

A' múlt póstán költ kurirunkban meg jegy-zettük, hogy nem sokat törekedik Anglia Hollandiának Frantziák által lett el foglaltatásán. A' Londonból *Hamburgba* által jött utasok is azt

erössitik, és még ekkorig egyéb következése nem volt azon történetnek, hanem hogy a' Londoni *fondnak*, t. i. a' kereskedő tárban lévő pénz massának interesse $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ rézfzei alább szállott — A' felső parlamentomban *Bedford* herczeg, az alsóban *Grey* úr ismét elő hozták a' békességről való kérdést, 's azt kívánták, hogy nyilatkoztassa ki magát a' ministerium, akarja e' magát békességes alkuba botosítani a' Fr. nemzeti képviselőkkel avagy nem? hanem valamint ennekelőtte, úgy ekkor is diadalmat vett *Pitt* minister a' vele ellenkezőkön, úgy hogy, voksra menvén a' do'og, sokkal számosabban voxoltak a' háború további folytatására, mint a' békességre. Önnön maga *Fox* úr is, a' ki az antiministerialis rész oracumának lenni tartatik, midőn 120 ezerre kívánta volna *Pitt* minister a' hajós katonáknak számát szaporítani, azt mondotta, hogy nem 120, hanem 150 ezerre kell azt öregbiteni, és köröm szakadásig folytatni a' Frantziák ellen való hadakozást: *Quantum mutatus ab illó!* — *Howe* Admirái 36 linea hajóval, 's 12 fregattával indult ki a' tágas tengerre, a' *Brestiai* kikötő helyből ki repült Fr. flottának felkeresésére, és a' vele való szembe szállásra — Ha szerentsés lehet ütközetjében, úgy egy szálnit sem lehet Angliát féltetni; ellenben ha nem talál neki a' hadi szerentse kedvezni, erőt veszen rajta, a' már egyesült Frantzia és Hollandiai tengeri erő.

Olasz Ország.

Egy Majlandi magános levél beszéli, hogy *Mária Leopoldina* herczeg asszonyoknak, most már a' Palatinatusi Választó Fejedelemségnek, onnan lett el menetele előtt, kedvéért, külömbkülömbféle mulatságok, úgymint bálók, redukók, 's több ezekhez hasonlók indítottak. — A' Febr. 2 ikán tartott udvari maskarás bálban, egy különös *masque* jelent meg, kinek is a' mellyén, és hátán egy tégér volt; az elsőre a' Fr. revolutio'vala fel festve, még pedig az 1792-iki revog-

lutio bárány, az 1793 iki tigris, az 1794-ki oroszlán, az 1795 ki pedig scorio formában, melly utolsó maga magát meg ölte; a' hátán lévő izégerre a' babiloniai torony vala le festve, mellynek teteje magától le omlott,

Az Olasz Országi, és nevezetesen a' Génuai levelekből értjük, hogy minekutánna Scherer Fr. Generál, az ott lévő Fr. truppokat meg vizsgálta, és nemcsak az egészségesekre, hanem a' betegekre nézve is jobb rendeléseket tett volna, mint voltak ennelötte, már most egészen meg szüntek a' tábori ragadó nyavalyák, és a' Rivierai ispotályban volt betegek, Monacóba és Niszszába vitettek által. — Febr. 3 ikán egy Svéciai fogoly hajót vitt bé a' Génuai kikötő helybe egy Frantzia rabló hajó, azon okból, mivel az Livornóban hét pártos Korsikánusokat vett fel.

Génudba azt a' hirt vette egy Tuloni hajó, hogy az ennek kikötő helyében lévő Fr. flotta már tökéletesen fel készült mellyen 40000 emberből álló hajó sereg vagyon, de még eddig sem tudatik, mikor fog onnan ki indulni, és hová megyen. Fűi hegyei hallani mondotta, hogy a' Spezzai Golfóba, az az, a' Lunae nevezetű, és Génuaéhoz tartozó portusba menni, 's onnan a' Floréntziai nagy herizegségbe ütni akarna.

Valamint másutt, úgy Nápolyban is sok nyavalyát szült a' felettébb való hideg idő. — Rossano és Bene Pedemonti városoknak környékén sok fegyveres haramják találtak, és sok károkat is okoznak. A' ki egygy illy haramját megöl, 300 livrát nyer jutalomúl; a' ki pedig elevenen el foghattya, és által adhattya a' bírának, 500 livrát.

Frantzia Ország.

Az Amérikai Frantzia szigeteknek képviselői, a' kik még most is Párisban múlatnak, Feb. 4 ik napján, meg inneplették az egész Amérikai feke-

te nemzet képében szabadságba lett helyhezte-
seknek örvendetes napját, és deputatiót küldvén
a' Párisi Conventhez, akként nyilatkoztatták ki
gondolkodásoknak módját, hogy készebbek lesz-
nek mindnyájan meg ha ni, mint szabadságban
nem élni. — „Adjatok, úgy mondának a' deputá-
tusok, fegyvert és tábort munitiót kezeinkbe,
meg mutatyuk, hogy nem sokára mind a' Spa-
nyól, mind az Anglus szolgálat alól fel fogjuk
a' yánkfűt szabadítani.“

A' Párisi köz Jóra ügyelő Commissió egy
igen emlékezetes hirdetményt tétellett Febr. 5 ikén
közönségesse, mellynek rövid foglalattya ebből
áll: „Néhány napoktól fogva, úgy mond, nyug-
hatatlan mozgások tapasztaltatnak a' városban,
mellyek minthogy rossz végre czéloznak, méltán
szorgalmatosságot okoznak minékünk. — Hát
ugyan azon szempillantásban, mellyben egész Eu-
rópa tsudállva gőzhetetlen seregeinknek hadi
tetteit — a' mellyben azt többantya szemek el-
be az Angliai ministerium, hogy mi fő és állandó
kormány nélkül való nemzet vagyunk — hát
ugyan ezen szempillantásban meg akarják e' bel-
ső ellenségeink amazokat ezen rólunk való ítélet
tételben erősíteni — Készen vagyunk az a' com-
pot, a' melly bennünket egymás ellen fel akar
fegyverkeztetni — már is avval vádolnak benne-
teket, hogy ti vagytok a' hazafiak közt támadan-
dó háborúságnak szerző okai, a' gonosz és isten-
telen emberek mindennemű törvénytelenességgel vá-
dolnak titeket, csak azért, hogy annyival könny-
nyebben pártosságra indíthassanak. Kedves pol-
gár társaink, vegyétek gondolóra e' dolgot —
engedjete a' jó rendtartásnak, ne kényszerítsétek
a' köz Jóra ügyelő Commissiót a' veletek való
kemény bánásra, mellynek a' törvényeinknek va-
ló engedetlenséget, es constitúciónknak meg sér-
tődését szükségesképen kellett követni. Maga-
tok jól tudjátok, miként kellyen. kéréseiteket a'
Convent eleibe terjesztenetek, egész bizodalom-
mal folyamodhattok ahhoz — u. m. a' melly erős

esküvést tett az iránt, hogy mindenkor igazságot akar szolgáltatni, ennek esküvése pedig nem héjábavaló.

Egy *Párisi* okos, és a' jövődő dolgokba méllyen bé néző közönséges levél író, következő módon okoskodik a' Belgyiomi frigyes tartományoknak Frantziák által lett el foglaltatásáról: El foglaltuk, *úgymond*, ugyan Hollandiát, de hogyha igazságosan és okosan nem fogunk vele bánni, nem magunknak, hanem Angliának foglaltuk azt el, nemtsak nem szomorkodnak, sőt inkább örvendnek a' Brittusok Hollandiának esetén — nemtsak magához vontak a' Hollandiai hajósokat, fabrikánsokat, kintset, halászatot és kereskedést, hanem minden bizonynal flottáikat is ki küldötték a' Hollandiai Colóniáknak el foglaltatására — Nem sokára az Anglusok birodalmában fognak esni az egész északi kereskedés, a' napkeleti fű szerzszámokkal való monopolium, és a' Hollandiai arany bányák. Bizonyossan el hitette azt magával Anglia, hogy mi szer felett való adót fogunk Hollandiára vetni, mindeneket requisitió alá rekefzteni, a' kereskedést bé zárlani, azt a' szövetséges Fejedelmek ellen való hadakozásra kényszeríteni, és az Orániai hertzege háznak baráttyait üldözni — Ugyan mit nyernénk a' Hollandiai tartományokra vetendő sattsolás által? Bátor 10 millió Hollandiai arany hozattasson is *Párisba*, bátor 20 záruk légyenek is annak tartó ládján, még is Genuába és Basiliába kell azoknak néhány hónap alatt vándorlani! Hogyha Hollandiát és Amst-rdámot meg fosztyuk kereskedéseiktől, rövid idő alatt meg szűnnek lenni, a' mik vóitak. — Hogyha a' had folytatására kényszeríténdjük a' Ba avusokat, úgy, mind szigeteiket, mind tengeren való kereskedéseiket el veltük — Hogyha üldözni fogjuk a' helytarió fejedelem baráttyait, sok ezer kereskedők és fabrikánsok fognak Angliába költözni, a' hová már is jobbadon minden gazdságokat által küldötték — Hogyha hadi sattsot és requisitiót fogunk a' Belgákra vetni,

hitetlenséggel, és kegyelenséggel vádolnak bennünket a' patrióták — És így jobb lett volna armádiáinknak, mint győzedelmeseknek oda be menni, mert ekképen önként is nagy summa pénzt ajánlottak volna minékünk. — Most pedig, mint frigyesekek úgy mentenek oda bé, segítik a' Hollandiai revolutiót, és hogyha a' politica szerént gondolkozni akarnak, bérbe engedték magokat foglaltatni — Tsak azon esetre lehet Hollandiának el foglaltatását betsülni, ha az által jobban lehet a' békességet elközleni: ennél nagyobb, és fontosabb keresményt nem tehetnének győzedelmes armádiáink — Egy millió emberünkkel folytatott hadakozásunk, polgár társainknak vérét ide nem számíálván, 300 millió livránál többbe került egy éltendőben — a' melly summát hogyha contributió, az az, hadi sattsolás által ki akarnánk szerezni, egész Európát el kellene foglalnunk. — A' Német Birodalomban eddig tett sattsolásaink allig vóitak elegendők azoknak a' személlyeknek fizettetésére, a' kiket pártunkra akartunk vonni az idegen tartományokban.

Talán soha sem vólt olly nagy drágaság *Párisban*, mint most, a' ki 1789 ben 4000 livrával éltendeig ki mehetett, most 20000 livrával sem éri bé. Ennek pedig leg főbb oka a' *Maximum* az az, a' eleség szabott árrának el töröltetése, valóságos fundamentoma. Hogyha józanon gondolkodunk, nem is lehet az egy olly roppant és nédes városban, mint Páris másképen, kiváltképen a' mostani szoros környüllállások közt, a' midőn minden nemű eleség requisitió alá tétetik a' táborzó seregeknek tartására. Hogyha meg szabattatik az eleségeknek az árra, úgy senki se vízi földjének és kertének termését a' városokba; hogyha pedig minden adónak szabadsága vagyona, úgy minden nap nőttön nő azoknak az árra. Egy furtsa dolog történt a' múlt hólnapi kemény hidegben Párisban. Egy materialista ki megy a' piatzra, tudakozza a' parasztot, hogy adja fá-

Jának ölet? 400 livrán felele a' paraszt, és hoz-
szas kizsterése után is, egy fillért sem akart a' fa-
árrából el engedni, végtére meg eggyez véle 400
livrában, házához viteti a' fát, holott a' paraszt
egy, és ismét egy üvegetske palinkát adatott ma-
gának — A' fának le rakása után 400 livra helyett
350 livrát fizet a' materialista a' parasztnak, e'
pedig a' többit is kívánnya, de ama nem miveli,
azt adván okúl, hogy minden üveg pálinkáért
25 livrát kell neki fizetni. — A' paraszt bámúl a'
két pohárka italnak drága vóltán, és annál inkább
sürgeti a' még hátra lévő 50 livrának ki fizetését?
Eppen annyi jussom vagyon, felel neki a' mate-
riálista, a' pálinkának drágábban való adására,
mint tenéked a' fád árrának fel emelésére; de
avval meg nem elégedett a' paraszt, hanem a'
bíró eleibe idézte peres társát; de a' ki ettől a'
dolognak valóságát meg értvén, a' parasztot üres
válaszszal, a' matériálistát pedig meg igazitva ho-
tsátotta el maga elől.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Olly nagy gyűlölségben vagynak a' Jakobi-
nusok a' nép előtt, hogy leg nevezetesebb mártyr-
jaiknak Maratnak, Lepelletiernek, Beauvaisnak,
és Dampiernek hideg tsontyaikat sem akarják to-
vább a' *Pantheonban* meg szenvedni? A' Convent
egy részről a' nép kívánságának eleget akarván
tenni, más részről pedig, az ellene szüntelen tö-
rekedő Jakobinusokat ez által is meg alázni, azt
végzette Febr. 10 ikén tartatott gyűllésében, hogy
a' leg oagyobb érdemű hazafi sem részesülhet ha-
lála után 10 esztendőnek előtte a' *Pantheon* ditsős-
ségében, és így mind a' *Marat*, mind a' fellyebb ne-
vezett társainak tsontsaik ki igazitattak onnan.

Elegyes Tudósítások.

A' *Frankóniai* kerületben, neveztesen a' *Castelli*
Grófságnak Feuerbach nevű helységében,
egy tisztességes öreg paraszt, a' múlt Jan. 13 ikán
töltötte el életének 100 ik esztendejét, a' melly
idő alatt soha semmi nyavalyát nem látott, és

mindenkor víg kedvű, tréfás és barátságos volt. A' nevezett napon, néhány esmérői és barátjai vendégséget készítettek tiszteletére, a' midőn rövideden előbeszéllette életének históriáját, hogy t. i. 1695 eszt. Jan. 13-ikán született e' világra ugyan azon faluban; hogy 25 esztendő korában házasodott meg; hogy 45 esztendeig élt házassági életben; hogy már 40 esztendő özvegy; hogy egyszer igen nagy árviztől, egyszer pedig veszedelmes tüztől mentette meg őtet az isteni gondviselés; hogy egy döghalálnak alkalmatosságával, marhájával együtt Novemb. 11-ik napjától fogva Febr. 2-ik napjaig a' mezőn lakott, és meg is menekedett attól; hogy 13 fiakat nemzett, unokáinak unokáit szemlélte; végre hogyha néhánykor rozsz napjai voltak, ezzel szokta magát biztatni: *A' hólnapi nap jobb lesz.* — Szép esztendő 100 esztendő, és a' mai világban, nem minden bokorban lehet 100 esztendő legénykét találni; de még is szebb 134 esztendő, még is ilyenkorú ember temettetett el a' múlt hólnapnak 10-ikén Styriának *Els* nevű helységében. — Ennek a' 134 esztendő parasztnak *Reisenhofer Jakob* volt a' neve, kinek születése napját ugyan a' nevezett helység matriculájában fel találni nem lehetett, mivel azon időbeli matricula meg égett, és a' mostani sokkal újabb, mint sem abból ki lehetett volna tanulni. — Hanem találtak azon helységben, olly 70's 80 esztendő öreg pátriárkák, a' kik azt beszéltek a' meg holt felől, hogy első ifjúságotól fogva mindenkor vén embernek lenni eszmérték. E' mellett más környülállásokból még bizonyosabban ki lehetett életének esztendeit találni. Tudatillik a' *Neuhausi* uraságnak, mellynek jobbágya volt néhai *Reisenhofer Jakob*, jegyző könyvében, fel találtak hogy ő 36 esztendő korában házasodott meg, 's akkor kezdett maga kezére gazdálkodni; hogy azóltától fogva 98 esztendeig szolgálta a' földes uraságot; és hogy azon idő alatt három feleségei voltak, melly kettős számot öszve számlálván 134 esztendő jó ki belőle. Egész életében mértékletesen élt, bort

ugyan ivott, de csak a' maga szőlejenek terméséből, azt adván okúl, hogy a' kortsmákon soha sem lehet szűz bort innya.

Magyar Ország.

Máramaros Vármegyéből Febr. 12-ikén nemcsak a' *Styriai*, hanem a' Magyar Országgi hegyeken lévő havak is gyakran nagy károkat szoktak okozni. A' közelebb múlt hólnapnak elején egy kis engedelmes idő lévén, egy, a' havasok allyán tanyázó juhnyáját pásztorival együtt örökösen eltemetett a' hó, *Ruska Polyánán*. Az efféle történetek nem ritkák *Máramarosban*, és valamikor nagy a' hó, mindenkor nagy kárt tészen; t. i. a' nagy hegyeknek a' teteje le felé mintegy félig pulzta mező, a' mellyen még csak guzsnak való sints; azon alól le az allyig fenyves. — A' tanyák a' tűzello fa kedveért a' fenyves felső részében vagynak. Mikor már hirtelen olvadni kezd, meg indul a' hó a' tetőn, és gombolyagba vervén magát, mennél tovább megy, annál nagyobb tsomora verődik, úgyhogy mire az erdő szelig le ér, két 's három házni nagyságra is meg nő, a' melly olly sebességgel megy, hogy nemcsak az előtte lévő fenyves erdőt két három száz lépésig, 's tovább is le sepri, mint a' kendert, hanem ugyan annyi lépésnyire, két felől a' szele is megöli a' leg erősebb bikát is; sőt a' fákat is úgy meg üti, hogy vagy mingyárt le törnek, vagy elszáradnak belé.

A' múlt *Jan. 18-ikan* dél előtt el megy egy kováts feleségével együtt a' szomszéd faluba, a' honnan dél után vilzsa térvén, még nap világon által jöttek a' jeges tiszán, melly ide a' városhoz csak négy száz lépésnyire vagon. A' nagy zivatalos időben el fáradván az alzszony le ül férjének meg egyvezéséből, de minthogy lassan lassan bé estveledett, gyakorta únszóltatott általa a' menetelre, de héjjában, mivel nemcsak az este, hanem az éjjél is ott érte őket, a' mikorra

már az aszszony meg is gyengült. Látván a' férje feleségének veszedelemben való forgását, befutott a' városba, ki hívta sógorát egy ló szánkával, de mihelyt a' város alá értek a' leereszkedett köd miatt úgy elvették magokat, hogy reggeli 5 óraker jutottak az aszszonyhoz, a' ki már akkor meg hóit.

A' mi fő Ispánunk minden magát katonaságra ajánló ifjú embernek elő pénzül egy aranyat ígért a' magáéból, azon kivül a' mi a' királyi jövedelemből szokott nékik adattatni. — A' marha takarmány mint másutt, úgy itt is szük, valamint az emberi eleség is; de azért a' bálók nem ritkábbak, sőt a' mennyivel a' jó szán út az ideinkább kedvezett, annyival sűrűbbek.

Tudósítás.

Mihellyt *Ladvocat Historiæ Dictionarium* Magyarország fordítását a' Bétsi Királyi Censura ezen helybe hagyással — *Opus praeclarum, et Litteraturam Hungaricam mirifice exornaturum admittitur*, hozzám vizsgálva küldötte, annak nyomtatásához azonnal hozzá kezdettem; és már az első darabja a' sajtó alól ki jött. Hogy azok, a' kik ezt a' különben igen esméretes, és szükséges könyvet még nem esméri, tudhassák, mit foglaljon magában, imé az egész titulusa. *Ladvocat Avátornak Historiæ Dictionarium, mellyben a' Patriarcháknak, Tsászároknak, Királyoknak, Főjedelmeknek, Hadi Vezéreknek, Vitezeknek, Pórány Isteneknek, Herosoknak, Pápáknak, Ekklesiái Atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Cardinálisoknak, Szenteknek, Historicusoknak, Poétáknak, Oratoroknak, Theologusoknak, Philosophusoknak, I Consultusoknak, Medicusoknak, Musikusoknak, Tudós Aszszonyoknak, s a' t. Minden féle Mestersegen nevezetes embereknek, életek és munkáik elő adattatnak. Magyar nyelvre fordította és az 1795 esztendeig élt nevezetes embereknek életekkel meg bővitve ki adta Mindszenti Sámuel, Kö-*

máromban *in 8vo majóri*. Az egész Könyv 7 vagy 8 darabból fog állani. Miket tselekedtem legyen ezen könyvnek fordításában, elől adám az Előljáró Beszédben. Most csak azt jegyzem meg, hogy az én Magyar fordításom mind a' Frantzia Originálisnál, mind a' Német Fordításánál tökéletesebb. Az Originálisnál azért, mert annál ez újabb lévén, sokkal bővebb, a' Németnél pedig azért, mert annak már két új Continuatiója lévén, az articulusokat három felé kell keresni benne. De a' Magyar Fordításban ez az alkalmatlanság nints; mert az új articulusok a' régiéek közzé rend szerént vagynak elegyítve: melly új articulusok csak az Első Darabban, melly az A—B. Alphabetumot foglalja magában, 1500-nál sokkal töbre mennek. A' Magyar *Ladvoctban* a' Magyar *Broughtont* azon articulusokban, mellyek a' religiót közelebről illetik, gyakran citálom, azért mert a' mi amabban igen rövideden van említve, ebben bőven meg lehet találni. Hazafijúi igyekezetemnek leg nemesebb jutalmául azt tartom, ha a' Magyar *Ladvoct* is meg nyerheti azt a' kedvességet a' publicumnál, mellyet a' Magyar *Broughton* talált; melly munkámnak leg főbb koronája az, hogy mihelyt az Angliába a' Londoni Királyi tudós társasághoz el érkezett, azonnal a' nevezett Társaságnak Nagy Méltóságú Praesidensének rendeléséből, annak Secretáriusa *T. W. Wrighte* úr, Apr. 7. nap. 1894. egygy szép levelet méltóztatott hozzám küldeni, a' mellyben lévő függő petsétnek tzimere egygy korona felett égő lámpás ezen felül irással, *Non exstinguetur*. A' *Ladvoct* készen lévő Első darabjának az árra I. R. forint és 30 xr. de csak azoknak, kik az első darabnak árrával egygyütt a' második darabért is előre az I. R. forintot és 30 xr. le teszik. Különbben mind az Első mind a' Második daraknak az árra 2 R. forint. A' Második darab is a' sajtó alatt vagyon, C. D. E. F. Alphabetumokat foglalja magában: a' jövő János fő vételi Pesti vásárra el készül. *Ladvoctot* el végezvén *Vosgien Apaturnak Geographiai Dictionariumát* adom ki

4. darabban a' mai időkhöz alkalmaztatva. A' mint máskor is említettem; *Hallnak a' Norwider Püspöknek, az Anglusok Senecájoknak a' Bibliai Historiákra való elmékedései* is már régen világra jöttek hozzám a' Bétsi Censuráról 4 darabban. *Ladvoatnak Historiai Dictionariumát és Brougthonnak Religiói Lexiconát* lehet találni

Ó Budán Kis István Könyvkötő úrnál.

Debretzenben vásári alkalmatossággal ugyan azon Ó Budai Kis István Compactor úrnál, a' ki-nél azon a' részen subscribált Urak is, a' magok Exempláraikat kezekhez vehetik.

Lossontzon T. Farkas István Professor úrnál.

Posonban Weber Simon Péter Typographus úrnál.

Győrött Müller Ferentz Könyv áros úrnál.

A' Jászágban Kis Eren T. Hetényi István N. Jász. Megyének Esküttjénél.

Pesten Weingand Könyv áros úrnál.

Erdélyben Kolosváratt T. Szathmári Pap Mihály Professor úrnál.

Komáromban a' Weinmüller úr Typographiájában.

Kassán T. Miháli Kováts István Ref. Predikátor úrnál.

R. Komáromban. Febr. 25. n. 1895.

Mindszenti Sámuel.

D. D. S.